

РЕЗЮМЕ

на
горскостопанския план на ТП «ДГС Сливница»
(съгласно изискванията на Критерий 7.1.3 от FSC)

ЦЕЛ

Основните приоритети на ТП «ДГС Сливница», заложи в горскостопанския план са:

- съхраняване и обогатяване на екосистемните ползи от гората;
- запазване на горите с висока консервационна стойност;
- запазване и обогатяване на биоразнообразието в района;
- доходи от добива и продажбата на обла дървесина;
- задоволяване нуждите от дървесина на местното население;
- създаване на условия за развитие на рекреационни дейности и туризъм.

МЕСТОНАХОЖДЕНИЕ

Държавно горско стопанство "Сливница" е получило името си от най-големия град, намиращ се на територията му, в който е и седалището на стопанството. На север граничи с Държавно горско стопанство "Годеч" и Държавно горско стопанство "Своге", на изток – с Държавно горско стопанство "София", на юг-югозапад с Държавно горско стопанство "Брезник" и Държавно горско стопанство "Трън", на запад посредством държавната граница – с Република Сърбия. Общата площ на стопанството е 24 862,0 ха.

ФИЗИКО – ГЕОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА

ТП „Държавно горско стопанство Сливница“ е разположено в Западна България . Според «Класификационна схема на типовете горски месторастения в Република България», 2011 год. ТП «ДГС Сливница» попада в Мизийска горскорастителна област, подобласт Краищенско-Ихтиманска подобласт. Във вертикално отношение горското стопанство заема предпланинския и нископланинския подпояс на Стара планина, Люлин.

Общата площ на ТП „Държавно горско стопанство Сливница“ е 24 862.0 ха, от която 19 103.0 ха е дървопроизводителна площ и 5 654.0 ха е недървопроизводителна площ.

Разпределението на общата площ на ТП „ДГС Сливница“ по вид на земите е посочено в Таблица N 1

Таблица N 1:

Разпределение на общата площ по вид на земите

Вид на земите	%	Площ, ха
Залесена	77,0	19 119,6
Незалесена дървопроизводителна	0,4	88,8
Недървопроизводителна площ	22,6	5636,6
Общо:		24 845,0

Залесената площ е 19 119.6 ха или 77.0 % от общата площ.

Цялата територия стопанисвана от ТП „ДГС Сливница“ е категоризирана като територии със защитни и специални функции.

РАСТИТЕЛНОСТ

Разпределението на залесената площ по вид на горите е дадено в Таблица N 2

Таблица N 2:

Разпределение на залесената площ по вид на горите

Вид на горите	Площ, ха
Иглолистни	7 759,0
Широколистни високостъблени	700,0
Издънкове за превръщане	13 332,0
Нискостъблени	3 071,0
Общо:	24 862,0 ха

Преобладават издънковите гори за превръщане в семенни – 13 332,0 ха (54,0% от залесената площ), следват иглолистните гори – 7 759,0 ха (31,0% от залесената площ), широколистните високостъблени гори – 700,0 ха (3,0% от залесената площ) и нискостъблените гори – 3071,0 ха (12 % от залесената площ).

Незалесената дървопроизводителна площ (сечища, голини и пожарища) е 105,0 ха. Голините заемат площ от 24,0 ха, сечищата – 63,0 ха, а пожарищата – 18,0 ха.

Недървопроизводителната площ е 5654,0 ха или 22,7 % от общата площ на горското стопанство. С най-голям дял са поляните – 3618,0 ха (14,6% от общата площ), следвани от лесонепригодните площи, съответно 2 036,9 ха (8,18% от общата площ) .

Горите на стопанството са разпределени в три пояса със съответните подпояси, а именно:

Различията в надморската височина и голямата площ на горското стопанство определят и разнообразието в климатичните елементи, имащи значение за развитието на горскодървесната растителност.

Според справочника “Климатичните райони на България и техният климат - 1963 година” на Л. Събев и Св. Станев, територията на горското стопанство попада в три климатични района на Умерено-континенталната климатична подобласт на Европейско-континенталната климатична област:

- Климатичен район на високите полета в Западна Средна България.
- Климатичен район на хълмистите и нископланинските части на Западна Средна България (700-1000 м.н.в.).
- Планински климатичен район – среднопланинска част (1000-2000 м.н.в).

Климатичен район на високите полета в Западна Средна България.

За разлика от останалите райони, този представлява непрекъснатата част от нашата страна, а отделни котловинни полета, разположени в Западната част на Средна България и оградени от множество ниски и средновисоки планини. Това, което обединява тези полета в един общ район с характерни климатични особености, е котловинната форма на терена, а така също и тяхната сравнително по-голяма надморска височина.

Морфологичните особености на този район налагат отпечатък върху климатичните условия, особено през студената част на годината. Въпреки че районът е разположен южно от Стара планина и до известна степен е защитен от по-слабите североизточни нахлувания, тук зимата е твърде студена – средната температура за януари е от минус 2 до минус 3.5°, а броят на дните с минимални температури под минус 10° за трите зимни месеца е от 15 до 20. Освен това през около 50-55 дни от зимата средната денонощна температура е под 0°. Характерна особеност на климатичните условия в района е сравнително голямата честота на мъглите, около 15-25 от дните за трите зимни месеца са с мъгла, което се дължи главно на котловинния характер на терена. Специално в Сливница и близките и околности силно

влияние оказват и многобройните източници на замърсяване на въздуха. Тук средно около 35 дни от зимните месеци са с мъгла.

Зимните валежи в района са най-малки – общата им сума е около 80 – 120 мм. През януари около 60% от валежите са от сняг. Общо през зимата има около 50 – 60 дни със снежна покривка. Тя се образува най-рано в края на ноември, а най-късната е през втората половина на март.

Пролетните валежи са сравнително по-големи от зимните и в средни стойности са между 145 и 175 мм. Средно на валежен ден се пада по около 6 мм. валеж.

През летния сезон в по-ниските полета има до 4-5 дни със средна денонощна температура над 25°C.

Летните валежи в района са от порядъка на 170-210 мм. Тяхното значително количество заедно с относително по-ниските температури характеризират района като такъв, с по-слаби летни засушавания, отколкото в низините на Северна и Средна България.

През есента средната денонощна температура спада под 10° средно към 10-15 октомври. Първите есенни мразове са най-ранните в сравнение с останалите непланински части на страната – започват средно в началото, или около средата на октомври, но в някои години това става още в края на септември.

Есенните валежи са сравнително малки, средно между 125 и 175 мм. Годишният ход на валежите има подчертано континентален характер. Максимумът на валежите е през юни, а минимумът – през февруари.

Климатичен район на хълмистите и нископланинските части на Западна Средна България (700-1000 м.н.в).

Климатичните условия в този район се определят главно от сравнително голямата надморска височина, средно от 700 до 1 000 м.н.в. Тук от значение е също така и голямото разнообразие в изложението на терена и преобладаването на наклонени форми, което увеличава разнообразието в топлинните и валежните условия. Зимата в този район е също така студена и сравнително бедна на валежи, както и в котловинните полета. Характерна особеност обаче, е липсата на много ниски минимални температури, които са присъщи на котловинните полета по време на честите температурни инверсии при антициклонално време. Например средните от най-ниските минимални температури за януари са с 2 до 4-5° по-високи от тези в съседните котловини, а абсолютните минимални температури – с 5-10° по-високи.

Съобразно с по-голямата надморска височина снежната покривка в района се задържа относително по-дълго време, общо от 60 до 80 дни.

Сумата от валежите през зимните месеци е от 115 до 130 мм. Средно на валежен ден се пада по около 5-6 мм. валеж.

Пролетта в района настъпва сравнително късно – едва към края на март и началото на април средната температура се задържа устойчиво над 5°C. Поради преобладаването на наклонен терен условията по отношение на пролетните и есенните мразове са значително по-благоприятни, отколкото в съседните котловинни полета.

Валежите през пролетта са значително по-големи, отколкото през зимата – от 175 до 215 мм. Средно на валежен ден се пада по 7-8 мм. валеж.

Лятото е сравнително хладно – средната температура на юли е от 16.5 до 19.5°C, а максималните температури не превишават 32-34°, като в по-високите части на района са предимно под 30°. Затова тук температурната сума за периода с температура над 10° е средно от 2 200 до 2 800°. Обаче хълмистият и нископланинският терен е благоприятен за развитието на вътрешно масова конвективна облачност и чести краткотрайни валежи. Освен това при северозападни нахлувания районът почти не попада под орографското въздействие на Западна Стара планина, която също има северозападно направление. Поради това летните валежи, чиято сума е средно между 200 и 235 мм., надвишават съществено зимните, като разликата им е средно 14-15% от годишната сума. Съчетанието на не много високи температури през топлата част на годината с относително по-големите валежи тук създава благоприятни условия за овлажняване на почвата през периода на вегетация на растителността.

Есента в този район настъпва почти едновременно с района на котловинните полета, обаче първите есенни мразове закъсняват средно с 5-10 дни. Есенната сума на валежите е между 170 и 200 мм. Средно на валежен ден се пада по 9-10 мм. валеж.

Планински климатичен район – средноплан. част (1000-2000 м.н.в).

Този климатичен район се състои от отделни части с надморска височина над 1 000 м. Особеностите на планинския климат се проявяват предимно до силното понижение на температурите и увеличение на валежите. При това температурите във височина се понижават по-силно през лятото и по-слабо през зимата, поради което планинския климат се характеризира и със сравнително по-малка годишна амплитуда на температурата, отколкото на съседните низини.

Зимата тук, общо взето е студена – средната температура на януари е около 4-6°C под нулата за местата с надморска височина до 2 000 м, а по-нагоре тя е още по-ниска – от 6 до 7°C под нулата. Дните със средна денонощна температура под 0°C общо през декември, януари и февруари възлизат от 60% за ниските до 100% за най-високите части на планините. Въпреки твърде ниските средни температури в този район абсолютните минимални температури не са така ниски, както в съседните котловини, понеже наклонът на терена е значителен и няма благоприятни условия за допълнително радиационно изстиване на въздуха.

Поради ниските средни температури и увеличаващите се с височината валежи в Планинския район снежната покривка рязко се отличава със своята студоустойчивост и дебелина. Максималната дебелина в по-ниските части на района е към средата на февруари и достига до 40-60 см, а в най-високите части – към края на март и достига до 180-220 см.

В по-ниските части на Планинския район периодът на натрупване на снежната покривка започва към средата на ноември и трае до края на януари, когато обикновено е максимумът на дебелината на снежната покривка, а топенето продължава до средата на април. В по-високите части на района периодът на натрупването започва още от началото на ноември и трае до 15-20 март. След това дебелината на снежната покривка започва да намалява до пълното и стопяване, което става едва към края на май.

Валежите през декември, януари и февруари в Планинския район са от 130 до 280 мм съобразно с надморската височина. В по-високите части на района валежите през този период са изключително от сняг.

Пролетта в Планинския климатичен район се отличава с късно настъпване (например на 1 500 м средната денонощна температура се задържа устойчиво над 10°C едва към края на май), с много голяма облачност и много чести мъгли.

Сумата на валежите за март, април и май е средно от 210 до 350 мм, в зависимост главно от надморската височина.

Лятото е хладно – средната температура на юли е от 10 до 16.5°C, а в местата над 2 000 метра е още по-ниска – от 8 до 10°C. В най-високите части на района общо през трите месеца – юни, юли и август има само по 5-10 дни със средна температура над 15°C. Поради това тук вегетационният период е много кратък. Сумата на летните валежи е от 230 до 430 мм.

Есента в Планинския климатичен район е със значително по-благоприятен климат. През октомври средния брой на мрачните дни на височина 1 500-2 000 метра е около 10-12, а на ясните дни е около 6-8. Броят на дните с мъгла през същия месец е около 10-12. Сумата на валежите за трите месеца – септември, октомври и ноември е между 170 и 280 мм.

Като цяло в годишния ход на валежите зимните са по-малко от летните, на северните склонове са повече с 20% от южните, с увеличаване на надморската височина се увеличава и валежната сума.

Климатичните данни, оказващи влияние върху горско дървесната растителност ще бъдат разгледани в съответствие с "Горскорастително райониране в РБ" (1979 година, Б.Захариев и колектив).

Ако приемем, че в хоризонтално направление климатът на Мизийската горскорастителна област, подобласт Северна България е относително еднороден, ще бъде разгледано вертикалното райониране на променящите се климатични условия.

Таблица № 5

Средни дати на началото и края на периода с устойчиво задържане на температурата на въздуха над 5 и 10°C

Климатични райони и горско растителни пояси и подпояси	Дни с температура по-голяма от 10°
1. Климатичен район на високите полета в Западна Средна България	170 - 186
2. Климатичен район на хълмистите и нископланинските части на Западна Средна България (700-1000 м.нв)	148 - 156
3. М-II-1	156 - 186
4. Планински климатичен район – среднопланинска част (1000-2000 м.н.в) и високопланинска част (над 2000 м.н.в)	110 - 116

Климатичната характеристика на района е твърде разнообразна, като в по-ниските части е сравнително благоприятна за развитието на естествената дървесна растителност и създадените култури, но Високопланинската част е силно обезлесена.

Неблагоприятно въздействие на вегетационните процеси оказват екстремните климатични аномалии, като резките застудявания, особено късните пролетни мразове и слани, силните ветрове, поройните дъждове и тежките снегове. Те предизвикват измръзвания на листата, ветровали, ветроломи, снеговали и снеголоми при боровите култури, бука и други.

От характера на климата, разгледан в климатичните райони, може да се направи връзка с горскорастителното разпределение на типовете месторастения и насажденията по пояси и подпояси:

М-II:Среден планински пояс на горите от бук и иглолистни (600÷1800 м.н.в.)

М-II-1:Подпояс на нископланинските гори от горун, бук и ела(600÷1000мн.в.)

Релеф: Нископланински, с подножия на планините и по-ниски планински склонове и била.

Климат: Средната годишна температура варира между 7.5 и 9.9°C, средният брой на дните с температура, по-висока от 10°C е 161÷195, средната януарска температура е отрицателна – между минус 1.6 и минус 3.4°C. Средният годишен валеж варира от 570 до 872 мм, с максимум през май или юни и минимум през януари, февруари или март. Снежната покривка се задържа от 48 до 82 дни. Дължината на вегетационния период е между 5.5 и 6 месеца.

Почви: Подпоясът се характеризира с прехода между кафявите горски почви на север и хумусно – карбонатните почви в южната част на устройвания обект. Кафявите горски почви са представени с двата си подтипа: наситени и ненаситени.

Растителност: Горите са предимно чисти или смесени от космат дъб, цер и спътниците им -мъждрян, клен, дива круша и др. Създадените култури са предимно от черен и бял бор.

М-II-2: Подпояс на средно планинските гори от бук, ела и смърч (1000÷1500мн.в.)

Релеф: Среднопланински релеф на планинските масиви с повече или по-малко стръмни, обширни склонове и заоблени върхове.

Климат: Средната годишна температура се колебае между 4.8 и 7.0°C, средният брой на дните с температура по-висока от 10°C е между 123 и 149, средната януарска температура е отрицателна – между минус 2.3 и минус 5.2°C. Средният годишен валеж варира от 832 до 1 296 мм с максимум през юни и минимум през януари-февруари, август-септември. Снежната покривка се задържа от 84 до 142 дни. Дължината на вегетационния период е 4÷4.5 месеца.

Почви: Среднопланинският подпояс на горите от бук, ела и смърч е главната територия за разпространение на кафявите горски почви. Върху северните склонове се срещат най-вече типичните наситени кафяви горски почви, а на останалите изложения – комплекс от наситени и ненаситени кафяви горски почви. В най-южните части на горското стопанство, върху варовитите скали, се появяват и хумусно-карбонатни почви.

Растителност:

Горите са предимно чисти или смесени от зимен дъб, бук, цер, благун и спътниците им -мъждрян, клен, дива круша и др. Създадените култури са предимно от бял и черен бор, както и от смърч и други.

Общият размер на годишното ползване от всички видове сечи и категории гори е:

Вид на сечта	2019 г., куб. м
Възобновителни сечи	5024
Отгледни сечи	10266
Селекционни сечи	285
Технически	1622
Санитарни	3200
Принудителни	290
Общо:	20687

ВЪЗОБНОВЯВАНЕ И ЗАЛЕСЯВАНЕ

На територията на ТП «ДГС Сливница» има благоприятни условия за естествено възобновяване на естествените насаждения. Най-добро възобновяване се наблюдава в насаждения с преобладаване на зимния дъб, благун, цер и габър. Добри резултати от естествено възобновяване се постигат при навременното и компетентно извеждане на предвидените възобновителни сечи. Затруднено протича възобновяването на бедни, сухи и ерозиранни почви и в зачимени насаждения, както и в насаждения с голяма склопеност.

За всяко насаждение в ГСП има подробно описание за лесовъдската система, видовия състав, средната височина, средния диаметър, класа на възраст, бонитет, тип почва, запас, възобновяване и др.

Важно условие за осигуряване на естественото възобновяване на насажденията е оформянето на оптимален склоп при провеждането на възобновителните сечи, опазването на насажденията от зачимяване, а така също своевременно осветление на появилия се подраст, почистването на насажденията веднага след сечта и опазването им от паша.

През десетилетието се предвижда залесяване на обща площ от 7.1 ха, както и разкъсване на корените след гола сеч в акациевите насаждения на площ от 3.7 ха. Според почвоподготовката залесяването се разделя, като 6.9 ха са с ръчна почвоподготовка (63.9%)- ръчни тераси и ръчни площадки, а механизиранията почвоподготовка е 3.9 ха (36.1%) – пълна оран с тракторна тяга и разкъсване на корените. Според насоката залесяването се разделя по следния начин: - ново залесяване - 5.7 ха – 80.3% от общата площ на залесяването - попълване на редини - 1.4 ха – 19.7 % от общата площ на залесяването. Подпомагане на възобновяването без залесяване ще се извърши на площ от 3.7 ха. Разпределение на площта за залесяването по почвоподготовка и насоки за залесяване е дадено

По насоки на залесяване предвидената площ се разпределя като:

- Ново залесяване – 5,7 ха
- Попълване на редини – 1,4 ха

По вид на почвоподготовката:

- ръчни тераси – 2,8 ха

- ръчни площадки – 4,1 ха
- разкъсване на корените – 3,7 ха
- пълна оран с тракторна тяга – 0,2 ха

При залесяването се използват стандартни фиданки. Изборът на дървесните видове за залесяване е съобразен с условията на месторастене и нормативните изисквания.

Разпределение на предвидената за залесяване площ по дървесни видове в ГСП е:

- Бял бор – 1,8 ха
- Черен бор – 0,4 ха
- Бук – 0,1 ха
- Зимен дъб – 0,3 ха
- Бреза – 0,3 ха
- ТП Bachelieri – 0,2 ха

НЕДЪРВЕСНИ ПОЛЗВАНИЯ

В горите и земите на ТП ДГС „Сливница“ се разрешава паша на едър и дребен добитък върху площ от 14662.3 ха. На тази площ могат да пасат средногодишно по 11 729 броя едър, или 58 469 броя дребен добитък, или комбинация от тях. Пашата е забранена в семепроизводствени насаждения, ловностопански територии, в горите и земите – защитени територии (ЗЗТ), в насаждения предвидени за възобновителни сечи, в голите площи предвидени за залесяване, в насаждения и култури с височина до 3 метра. Проектите за паша са разработени по горскостопански участъци и землища и са подробно описани в кратките записки на горскостопанските участъци. Нормативите, по които са определени бройките добитък за паша са следните; по 1.25 ха за една бройка едър добитък и по 0.25 ха за една бройка дребен добитък.

Добив на сено

От наличните дивечови ливади и някои поляни, извън блоковете за паша се предвижда да се добиват по около 10 тона сено средногодишно.

Добив на билки, горски плодове и гъби От горските площи стопанисвани от ТП ДГС „Сливница“, могат да се добиват известни количества билки (липов цвят, бял равнец, кантарион, риган, подбел, мащерка и други), горски плодове (черни и червени боровинки, малини, диви ягоди, шипка, дренки и други), и гъби (манатарка, пачи крак, тръбенка, рижийка, сърнела, сърненка, пънчушка, коралки и други), най-вече за нуждите на местното население. Предвиждания за добив на определено количество от тях не могат да се направят, защото тяхното развитие и плодоносене зависи от годишните промени на климатичните условия, особеностите на растителната среда, антропогенните фактори и други. При всички случаи това трябва да става под контрола на стопанството.